

Lokaletilskud

Lokaletilskuddene er at de områder i folkeoplysningsloven, der oftest giver anledning til debat og diskussioner om rimeligheden i grundlaget.

Vi oplever, at usikkerheden i forhold til administrationen af de forskellige tilskudsvilkår er intensivert i de senere år på grund af, at hverken Kulturministeriet eller Kommunernes Landsforening har ønsket at melde ud, hvad de har af politiske ønsker til den offentlige støtte til faciliteter. En konsekvens heraf har været, at administrationen af lokaletilskuddet i nogle kommuner er blevet strammet udover lovens intentioner, fordi forvaltningerne bliver nervøse for at "yde for store tilskud".

Historisk tilbageblik

I slutningen af 50'erne og begyndelsen af 60'erne begyndte det at gå bedre med den kommunale økonomi, og der var samtidigt en stigende interesse i kommunerne for at styrke det lokale frivillige foreningsliv. Mange sogneråd og kommuner kunne se fornuften i at støtte etableringen af faciliteter, og ofte støttede man med "krone til krone". Når foreningen kunne indsamle midler i lokalsamfundet, ydede kommunen ofte et tilsvarende forløb.

Med fritidsloven i 1968 blev det lovfæstet, at kommunen skulle yde et lokaletilskud til driftsudgiften på mindst 75 % af den del af udgifterne, der vedrører aktiviteter for børn og unge under 25 år. Princippet var også, at "Voksne kan selv betale". Det blev dog samtidigt besluttet, at tilskuddet højst kunne udgøre 50 kr. pr. aktivitetstime. Ved vedtagelsen af folkeoplysningsloven i 1990 blev det besluttet, at taksten skulle følge prisudviklingen og den blev hævet til ca. 100 kr. i timen, mens timer i haller kunne opnå det dobbelte i tilskud. På dette tidspunkt var der i de mindre landsogne eller kommuner, primært tale om selvejende faciliteter, hvor kommunen ydede et driftstilskud, mens der i de større kommuner, ikke mindst i Hovedstadsområdet, primært var tale om kommunale faciliteter. Princippet om tilskuddet til de private faciliteter skulle desuden ses i forhold til bestemmelsen om, at offentlige faciliteter skulle stilles gratis til rådighed.

I forbindelse med vedtagelsen af Folkeoplysningsloven i 1990 meddelte Undervisningsministeriet, at de mange statslige afgørelser vedrørende fortolkningen af fritidsloven ikke vedrørte den nye lov, men at der på den anden side ikke var nogen ændringer i lovens principielle indhold. De gamle

fritidslovaftgørelser har derfor i vidt omfang fungeret som vejledninger, også i forbindelse med Folkeoplysningslovens intentioner.

Forskellen i vilkårene for private og offentlige faciliteter blev yderligere tydeliggjort i forbindelse med strukturreformen i 2007, hvor de mindre landkommuner blev lagt sammen med større provinskommuner, og hvor forskellen i tilskudsvilkår for de private og kommunale faciliteter blev åbenbare.

Gennemførelsen af strukturreformen medførte en stor lovændring i 2010 som gjorde det muligt, at kommunerne kunne nedsætte lokaletilskuddet fra mindst 75 % til mindst 65 %. Samtidigt blev der indført en mulighed for en udligningsordning, så en del af det supplerende kommunale driftstilskud til foreninger i private lokaler, kunne opkræves som gebyr hos de foreninger, der benytter gratis kommunale lokaler. Et af grundprincipperne i denne lovændring var, at man ville forsøge at give mulighed for, at lokaleudgifterne for den lokale spejdergruppe eller idrætsforening, der selv har bygget og i høj grad selv finansierer sine faciliteter, i højere grad kunne ligestilles med foreninger i gratis offentlige faciliteter.

Lokaletilskuddet

Lokaletilskuddet vedrører som navnet siger "Lokalet". Det er der, hvor foreningens folkeoplysende aktiviteter foregår. Det er her aktiviteterne finder sted, men også det sociale samvær, møder, arrangementer, stævner, generalforsamling og alt andet. Det er ikke et krav, at aktiviteterne er planlagte, at der er en træner tilstede, at alle medlemmer kan deltage etc. Et lokale består af 4 vægge, (kun 3, hvis det er et skyttehus), gulv og loft. Det betyder, at en adskillelse er en væg, foldedør eller lignende, men ikke et net eller tæppe. Lokalet omfatter også de fornødne birum, eksempelvis omklædningsrum, depoter, cafeteriet mv. Derfor skal fodboldklubben eller andre udendørsidrætter også have lokaletilskud til deres omklædningsrum. Der er også tilskud til et undervisningslokale på et skib, hvis det kan fastslås, at der foregår folkeoplysende aktiviteter i form af undervisning eller lignende. Den eneste undtagelse fra denne regel er rideklubber, som kun har ret til tilskud til ridehallen og rytterstue, mens der ikke er tilskud til stald og sadelrum.

Anvisningsforpligtelsen

Anvisningsforpligtelsen omfatter offentlige udendørsfaciliteter, der er egnede til foreningens aktiviteter, men ikke udendørsarealer. Det betyder, at en offentlig

skov til orienteringsløb eller mountainbike, en sø eller vandløb til kano eller sejlsport ikke skal anvises. En golfbane skal anvises vederlagsfrit til golfklubben, men kommunen kan godt udleje en mark til en golfklub, og godkende, at der efterfølgende anlægges en bane.

Et andet punkt, der ofte giver anledning til lokale diskussioner, er definitionen af lokaleudgifter og vurdering af ordinær vedligeholdelse, som er tilskudsberettiget, kontra ekstraordinær vedligeholdelse, der ikke er tilskudsberettiget. Udskiftning af en glødepære, en radiatorhane eller en tagplade er tilskudsberettiget, mens en ny LED pære, en ny termostatventil eller nyt tag ikke er det.

Det gælder også vurderingen af om udgiften vedrører lokalet eller inventaret. En ofte anvendt tommelfingerregel er at "vende huset på hovedet". I det eksempel vil de ting, "der falder ud" være inventar og dermed ikke tilskudsberettiget. Er benzin til græsslåmaskinen en driftsudgift til klubhuset?

25 årsreglen

Et af de seneste års helt store debattemner, har været spørgsmålet om fjernelsen af 25 årsreglen. Der har været fremført det synspunkt, at kommunerne skal yde tilskud til alle selvejende lokaler uanset deltagernes alder. Der har da også været fremført en række eksempler på uhensigtsmæssigheder og tilskudstækning på baggrund af reglen. Først og fremmest skal det understreges, at spørgsmålet om hvorvidt kommunen anvender 25 årsreglen eller ej, alene er en lokal kommunal afgørelse. Det er også klart, at de kommuner, der ønsker reglen fjernet, - typisk landkommuner med en forholdsmæssig stor lokalekapacitet, - stort set alle sammen har ændret administrationen af tilskudsordningen således, at den kun tager hensyn til medlemssammensætningen i foreningen som helhed, fremfor lovens oprindelige intention om at yde tilskuddet på baggrund af en opgørelse af deltagersammensætningen i hver enkelt aktivitetstime for sig. På den anden side er det typisk kommuner, der stort set kun har kommunale faciliteter, som ikke anvender reglen. Det er derfor også et stort ønske i Fritid & Samfund, at der stadig gives mulighed for en lokal fortolkning af loven, men også at der fortsat gives mulighed for at udsende vejledende fortolkningsbidrag til de involverede parter.

Søren Götzsche er konsulent i Furesø Kommune og bestyrelsesmedlem i Fritid&Samfund.